

Opinia o programie nauczania

Tytuł programu: *Lokomotywa. Program edukacji wczesnoszkolnej (klasy 1–3 szkoły podstawowej)*

Autorzy: praca zbiorowa¹ pod redakcją Małgorzaty Dobrowolskiej

Wydawnictwo: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe

Autor opinii: Agnieszka Mateja, nauczyciel dyplomowany, nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, dyrektor szkoły podstawowej

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz. U. z dnia 24 lutego 2017 r., poz. 356)

Opis zawartości programu *Lokomotywa*

Program określa i opisuje następujące elementy:

1. Cele edukacyjne

Program zakłada realizację celów kształcenia i wychowania oraz zadań szkoły zgodnych z założeniami w/w podstawy programowej, tj. wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, etycznym, estetycznym, przygotowanie do życia w zgodzie ze sobą, innymi i środowiskiem, kształtowanie systemu wiadomości i umiejętności dziecka niezbędnych do poznawania i rozumienia rzeczywistości. Realizacja celów respektuje trójpodmiotowość oddziaływań wychowawczych i kształcących: uczeń–szkoła–rodzina.

2. Koncepcja pracy z serią *Lokomotywa*

Treści programowe w serii *Lokomotywa* ułożone zostały zgodnie z zasadą spiralności. Spiralny układ treści porządkuje materiał w następujące po sobie cykle. Cykl pierwszy zawiera cały materiał nauczania w podstawowym zarysie, drugi pogłębia informacje. Kolejne zwiększają zakres informacji oraz wymaganych umiejętności w obrębie tych samych zagadnień programowych². Dzięki temu nauczyciel ma możliwość utrwalania i pogłębiania wiedzy uczniów na coraz wyższym poziomie. Taki układ umożliwia też indywidualizację procesu nauczania i pomoc uczniom ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi. Koncepcja pracy została bardzo szczegółowo przedstawiona dla wszystkich rodzajów zajęć, tzn.: edukacji polonistycznej, przyrodniczej i społecznej, edukacji matematycznej, edukacji plastycznej, edukacji muzycznej, edukacji informatycznej oraz zajęć z wychowania fizycznego. Koncepcja przedstawiona została w powiązaniu z serią podręczników opracowanych dla realizacji programu *Lokomotywa*³. W podręcznikach serii *Lokomotywa* pojawiają się stali bohaterowie – rówieśnicy uczniów, którzy towarzyszą dzieciom przez trzy lata i doświadczają tego samego, co dzieci w domu i szkole, a także ich wychowawczynie, pani Magda oraz nauczyciel informatyk,

¹ Program powstał w wyniku prac zespołu autorów, w skład którego wchodzi: Małgorzata Dobrowolska, Katarzyna Królikowska-Czarnota, Iwona Kulis, Jan Mysior, Marzena Pasternak, Dariusz Rymar, Katarzyna Rymar, Barbara Szczawińska, Agnieszka Szulc.

² *Programy nauczania w rzeczywistości szkolnej. Tworzenie – wybór – ewaluacja*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2012.

³ Nauczyciele otrzymają opracowane przez Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe przewodniki zawierające polecenia do ćwiczeń w książkach, zadania dodatkowe, rozkłady materiału, scenariusze lekcji, dodatkowe materiały do kopiowania i teksty.

pan Tomek. Podręczniki i ćwiczenia zawierają zadania o różnym stopniu trudności: od podstawowych do bardziej wymagających (z kaktusem), co pozwala w sposób naturalny wprowadzać działania pomocy psychologiczno-pedagogicznej podczas zajęć.

3. Materiał nauczania i sposoby realizacji podstawy programowej

W programie *Lokomotywa* dokonano szczegółowego rozdzielania treści nauczania dla kolejnych klas edukacji wczesnoszkolnej, dbając o zapewnienie nauczycielowi koniecznego czasu na realizację wszystkich zagadnień programowych. Materiał nauczania i sposoby realizacji podstawy programowej dla klasy pierwszej, drugiej i trzeciej są przedstawione w tabeli zawierającej treści, komentarze i odniesienia do podstawy programowej. Materiał zawiera treści obowiązkowe i nieobowiązkowe (zostały one wyróżnione).

4. Ocenianie osiągnięć uczniów

Realizacja programu *Lokomotywa* zapewnia możliwość oceniania bieżącego uczniów z pozytywnymi wzmocnieniami (naklejki LOKOmotywki) oraz oceniania z wymaganymi aspektami, tj. funkcjami informującą, korygującą i motywującą. W materiałach dla nauczycieli zamieszczono elementy oceny kształtującej nacobezu (czyli „co będziemy oceniać” = kryteria oceniania).

5. Procedury osiągnięcia celów

Program *Lokomotywa* został przygotowany przez Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe dla dzieci w wieku 7–10 lat do realizacji w postaci kształcenia zintegrowanego. Sposób osiągnięcia celów został opisany szczegółowo i zakłada okres adaptacyjny, aktywność własną uczniów, tworzenie warunków do działania zespołowego (rozpoczynając od pracy w parach w klasie pierwszej), formułowanie pytań i poleceń, korzystanie z metod i technik aktywizujących uczniów, w tym wycieczek dydaktycznych, oraz wypracowanie rytmu systematycznej pracy. Ważnym aspektem jest podtrzymywanie aktywnego udziału rodziców w procesie edukacji dziecka. W osiągnięciu celów kształcenia bardzo pomaga bogata obudowa w postaci ćwiczeń oraz podręczników w wersji tradycyjnej i multimedialnej. Multimedialne podręczniki doskonale sprawdzają się na tablicy i monitorze interaktywnym. Zeszyty ćwiczeń zawierają wiele pomocy dydaktycznych do wycięcia, które są doskonałym materiałem do indywidualnej aktywności ucznia czy matematycznej manipulacji, na lekcji oraz w domu.

Podsumowując, *Lokomotywa. Program edukacji wczesnoszkolnej (klasy 1–3 szkoły podstawowej)* jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym. Pozwala skutecznie rozwijać umiejętności dzieci założone w podstawie programowej dla pierwszego etapu edukacyjnego. Zawiera szczegółowe cele kształcenia i wychowania oraz zadania edukacyjne wraz z opisem sposobu ich realizacji i oceniania uczniów. Treści programowe są zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej, sposób osiągnięcia celów uwzględnia możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany.

Agnieszka Mateja
8 czerwca 2020 r.